

Subject Area
Health Management and
Education

Year: 2022
Vol: 8
Issue: 95
PP: 673-685

Arrival
03 January 2022
Published
28 February 2022
Article ID Number
3873

Article Serial Number
17

Doi Number
<http://dx.doi.org/10.26449/sssj.3873>

How to Cite This Article
Terzi, A. (2022).
"Kayseri Üniversitesi
Sağlık Yönetimi
Bölümü Ve Sağlık
Kurumları İşletmeciliği
Programı Öğrencilerinin
Muhasebe Derslerindeki
Başarılarını Etkileyen
Faktörler" International
Social Sciences Studies
Journal, (e-ISSN:2587-
1587) Vol:8, Issue:95;
pp:673-685

Social Sciences Studies
Journal is licensed under a
Creative Commons
Attribution-
NonCommercial 4.0
International License.

1. GİRİŞ

İnsanlık tarih boyunca doğa ile mücadele ederek var olmaya çalışmış ve başarılı olabilmek adına yeni yollar aramıştır. Başarılı olabilmek adına mücadele ettiği doğadan yararlanmış ve insanlığı tehdit eden salgınlarla mücadele edebilmek için çareler aramış ve elde edilen ilaçlarla yaşamın daha sağlıklı devam edebilmesini sağlayama çalışmıştır. Sağlıklı toplumlar inşa edebilmek için insanlık bu alanda önemli çalışmalar yapmıştır. Önceleri hekimlerin müstakil çalışmaları ile ilerleyen tıp ilmi zamanla okulların kurulması ve sağlık kurumlarının oluşturulması ile kurumsal bir kimliğe bürünmüştür. Günümüzde özellikle 1 Aralık 2019 tarihinde Çin'de ortaya çıkan ve dünyayı etkileyen Covid-19 (Coronavirus) salgını sonrasında sağlık kurumlarının toplumlar için ne denli önemli olduğu daha iyi anlaşılabilmiştir. Salgın ile yüz yüze kalan, neredeyse, tüm ülkelerde sağlık sistemi durma noktasına gelmiş, hastane odalarında yer kalmamış, sağlık çalışanlarının çalışma şartları oldukça kötüleşmiş, sağlık maliyetlerinde büyük artışlar görülmüş ve covid-19 kaynaklı vefat sayısı 2022 yılının ocak ayında 6 milyona yaklaşmıştır.

Üçüncü endüstriyel sektör olarak da ifade edilebilen hizmet sektörü maddi olmayan ürünler ve hizmetler sunmak suretiyle gelir elde etmeye çalışan işletmelerin yer aldığı sektöre denir. Hizmet sektöründe sınıflandırmaya giden Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ), Hizmet Ticareti Genel Anlaşması'nda (GATS) 12 alt sınıf belirlemiştir. Bu sınıflandırmaya göre sağlık kurumları da hizmet sektöründe sınıflandırılmıştır (T.C. Ticaret Bakanlığı, 2019; Özsağır ve Akın, 2012: 313 – 314);

Kayseri Üniversitesi Sağlık Yönetimi Bölümü ve Sağlık Kurumları İşletmeciliği Programı Öğrencilerinin Muhasebe Derslerindeki Başarılarını Etkileyen Faktörler

The Factors Affecting Success in Accounting Courses of Health Management Department And Health Institutions Management Program Students in Kayseri University

Ahmet TERZİ¹

¹ Dr.Öğr. Üyesi; Kayseri Üniversitesi, Develi Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, Kayseri/Türkiye

ÖZET

Bu çalışma, Kayseri Üniversitesi Sağlık Yönetimi Bölümü lisans öğrencileri ile Sağlık Kurumları İşletmeciliği Programı yüksekökol öğrencilerinin muhasebe derslerindeki başarı düzeylerini etkileyen unsurlar hakkındaki görüşlerinin tespit edilmesini amaçlamaktadır. İki bölümde eğitim gören 133 öğrenciye anket uygulanmıştır. Anket sonucunda elde edilen bulgulara göre, fakülte öğrencilerinin muhasebe dersine olan ilgileri ve bu alanda akademik çalışma yapma arzuları yüksekökol öğrencilerine göre daha yüksektir. Bu durum muhasebe dersine olan ilgiyi artıran bir etken olarak tespit edilmiştir. Başarıyı etkileyen faktörlerin tamamı ele alındığında ise iki grup arasında bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. İfadelere katılım düzeyleri dikkate alındığında cinsiyete göre bir farklılaşmanın olmadığı da tespitler arasındadır. Çalışma sonunda elde edilen bir başka önemli bulgu ise, katılımcıların okudukları sınıf ile verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir ilişki olduğudur. Üst sınıflara geçildikçe muhasebe dersine olan ilgi ve verilen önem artmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe Eğitimi, Sağlık Yönetimi, Başarıyı Etkileyen Faktörler, Kayseri Üniversitesi

ABSTRACT

This study investigates the opinions of the undergraduate students of the Health Management Department of Kayseri University and the High School students of the Health Institutions Management Program. A survey is conducted to 133 students studying in two departments. It particularly centers on the factors affecting the success levels in accounting courses. The field study reveals that faculty students' interest in accounting and their desire to do academic work in this field are higher than those of college students. This situation has been identified as a factor that increases the interest in the accounting course. When all the factors affecting success are considered, no difference between the two groups is observed. Considering the level of consent to the statements, no difference found considering gender. Another important finding is that there is a significant relationship between the class they are studying and the answers they give. The study shows that the interest of the third graders in the course is higher than the other grades.

Key Words: Accounting Training, Healthcare Management, Factors Affecting Success, Kayseri University

Tablo 1: DTÖ ve GATS Hizmet Sınıflandırması

1	Mesleki Hizmetler
2	Haberleşme Hizmetleri
3	Müteahhitlik ve İlgili Müteahhitlik Hizmetleri
4	Dağıtım Hizmetleri
5	Eğitim Hizmetleri
6	Çevre Hizmetleri
7	Finansal Hizmetler
8	Sağlık ve Sosyal Hizmetler
9	Turizm ve Seyahat ile İlgili Hizmetler
10	Eğlence, Kültürel ve Spor Hizmetleri
11	Ulaştırma Hizmetleri
12	Başka Yere Dahil Edilmemiş Diğer Hizmetler

Sağlık kurumları, verilen hizmetler dikkate alındığında multidisipliner ve hataya asla yer olmayan kurumlar olarak öne çıkmaktadırlar (Biçer ve İlman, 2018: 996). Bu yapısı nedeniyle sağlık kurumlarındaki kurumsallaşmanın düzeyi, yönetim tarzı ve yöneticilerin liyakati tüm toplumu yakından ilgilendiren bir konudur. Sağlık hizmetleri yönetiminin ne denli önemli olduğu ilk olarak 1910'larda ABD'de fark edilmiştir, hastane yönetimi ismi ile başlayan eğitim programları 1934 yılından sonra yine aynı isimle yüksek lisans düzeyinde verilmeye başlanmıştır (Güngören Önen ve Öngel, 2018: 888). Türkiye'de ise sağlık yöneticiliği/yönetimi eğitimi ilk olarak 1963 yılında başlamıştır (Bektaş vd., 2019: 141). Bu tarihte kurulan Sağlık İdaresi Yüksekokulu ilk olması hasebiyle oldukça önemlidir (Çimen, 2010: 137). 2022 yılı itibari ile Türkiye'de 55 devlet ve 16 vakıf üniversitesi olmak üzere toplam 71 üniversitede lisans düzeyinde sağlık yönetimi bölümü aktif durumdadır. Bu üniversitelerde sağlık yönetimi bölümlerinin 71'i normal öğretim (gündüz) iken 32'si gece öğretimidir. Gece ve gündüz lisans düzeyinde bölümü toplamda 103'tür. Bu rakama yüksekokul ve lisansüstü eğitimler dahil değildir.

Sağlık yönetimi, sıradan bir hizmet ya da ticari işletmenin yönetiminden farklı olarak insan hayatına doğrudan dokunması nedeniyle daha fazla önem atfedilmeyi hak eden bir alan olarak görülmelidir. Öyle ki, sağlık hizmetlerinin ya da kurumlarının yönetiminde tıbbi terminoloji ve insan sağlığını ilgilendiren konulara olan yatkınlığın yanı sıra, muhasebe ve finansman, yönetim ve organizasyon, pazarlama, hukuk, hasta psikolojisi, hasta hakları ile ilgili hukuksal düzenlemeler, iletişim, insan kaynakları yönetimi, temel iktisat ve işletme yönetimi gibi konularda da bilgi sahibi olmak başarılı ve etkin bir yönetim için gereklidir (Çimen, 2010: 137). Bu nedenle sağlık yönetimi bölümünde bugün verilen eğitimlerin niteliği, Türkiye'deki sağlık kurumlarının gelecekteki başarılarını doğrudan etkileyebilecektir.

Sağlık kurumlarında yönetici pozisyonunda olan kişilerin iyi bir muhasebe eğitimi almış olması elzemdir. Finansal tabloları okuyamayan ve yorumlayamayan yöneticiler, fiyat ve yatırım konularında isabetli kararlar alamayacakları gibi, doğru bir maliyetleme yapılamayan sağlık kurumlarında sürdürülebilir başarının gelmesi de imkansızdır. Bu nedenle sağlık yönetimi ile ilgili bölümlerde verilen muhasebe ve finansman dersleri son derece önem arz etmektedir. Sağlık yönetimi ve Sağlık Kurumları İşletmeciliği gibi bölüm ya da programların, ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora müfredatları incelendiğinde muhasebe ve finansman derslerinin, ağırlıklı seçmeli de olsa, yeterince var olduğu görülmektedir. Ancak öğrencilerin muhasebe derslerini anlamakta zorlandıkları, mezuniyet sonrasında da uygulamada sorunlar yaşadıkları ve dersin teori ağırlıklı işlenmesinin anlaşılmasını zorlaştırdığı bilinen bir durumdur (Kızıl vd., 2015: 146). Türkiye'de 2020 yılında yapılan Kamu personeli Seçme Sınavı'nda (KPSS) alan bilgisini ölçen testler dikkate alındığında doğru ortalaması en az olan test 9,61 doğru ortalaması ile istatistik testi olurken, muhasebe testi 10,75 doğru ortalaması ile sondan ikinci olmuştur (ÖSYM, 2021: 47 – 48).

Bu çalışma Kayseri Üniversitesi Sağlık Yönetimi Bölümü'nde lisans düzeyinde eğitim alan öğrenciler ile Sağlık Kurumları İşletmeciliği Programı'nda ön lisans düzeyinde eğitim gören öğrencilerin muhasebe dersindeki başarılarını etkileyen faktörlerin tespit edilmesini amaçlamıştır.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Bu bölümde konuya ilişkin literatürde yer alan çalışmalara değinilmiştir. Muhasebe eğitimi ve başarıyı etkileyen etmenler ile ilgili literatürde birçok çalışma yer almaktadır.

Geiger ve Ogilby (2000) tarafında yapılan çalışmada öğrencilerin muhasebeye giriş (finansla muhasebe) dersindeki algıları ölçülmeye çalışılmıştır. Çalışmaya katılan 331 öğrencinin verilerinden hareketle elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerin dönem başında muhasebe dersine olan olumlu tutumlarında dönem sonunda azalma meydana gelmiştir. Bu sonuca benzer bir sonucu da Ağca ve Zeytinoğlu (2008) 819 öğrenci ile yaptıkları çalışmada bulmuşlardır. Belirtilen çalışmalarda elde edilen sonuç, bu çalışmada beklenen sonuç ile uyuşmamaktadır. Bu çalışma üst sınıflardaki öğrencilerin muhasebeye karşı olumlu algılarının alt sınıflardaki öğrencilerden daha fazla olduğu hipotezini test etmeyi amaçlamış ve sonuçlar beklendiği gibi çıkmıştır.

Du Plessis vd., (2005) yaptıkları çalışmada ilk kez muhasebe dersi alan öğrencilerin başarısını etkileyen faktörleri analiz etmişlerdir. Çalışmada elde edilen sonuca göre başarıyı etkileyen başlıca faktörün zaman yönetimi olduğu tespit edilmiştir.

Stenkamp vd., (2010) tarafından Güney Afrika'da bir üniversitede yapılan çalışmada, ilk kez muhasebe dersi alan öğrencilerin başarılarını etkileyen faktörlerin neler olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışma 1308 öğrenciye ulaşılarak yapılmıştır. Güney Afrika'da dersler hem yerel dilde hem de İngilizce verilebildiği için dersin verildiği dilin de başarıya etkisi araştırma konusu yapılmıştır. Çalışma sonucunda yerel dilde muhasebe eğitim alan öğrencilerin İngilizce muhasebe dersi alanlardan daha başarılı olduğu tespit edilmiştir. Bunun dışında derse katılımın az olması, hazırlık yapılmadan derse gelinmesi, zaman sıkıntısı da muhasebe dersinden başarısız olmanın nedenleri olarak tespit edilmiştir.

Aygün ve Gerekan (2012) KTÜ ve RTEÜ'de eğitim gören toplam 532 öğrenci üzerinde bir çalışma yapmışlardır. Çalışmanın amacı iki üniversite öğrencilerinin ilk muhasebe dersini almadan önce ve aldıktan sonraki muhasebe dersine ilişkin algılarının ölçülmesidir. Yapılan çalışma neticesinde; muhasebeye giriş dersini almadan önceki öğrencilerin muhasebe algısı ile aldıktan sonraki muhasebe algıları arasında farklılıkların olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca gelecekte muhasebe ile ilgili bir dalda kariyer yapma hedefi olan öğrenciler ile böyle bir amaç gütmeyen öğrencilerin muhasebe algılarında da anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.

Yanık (2013), Türkiye'de lisans düzeyinde verilen muhasebe eğitimi ile mezuniyet sonrasında memuriyet hakkı kazanılmasını sağlayan KPSS A kurslarında verilen muhasebe eğitimini mukayese etmiştir. Bu amaçla Erzurum, Erzincan, Ankara ve İstanbul'da 302 öğrenciye anket uygulanmıştır. Araştırma neticesinde; fakültelerde verilen muhasebe eğitiminin, dersi verenin niteliği, derslerin içeriği, başarı düzeyleri açısından, KPSS kurslarında verilen muhasebe eğitiminden daha iyi ve faydalı olduğu sonucuna varılmıştır.

Erol ve Demirel Utku (2015), birlikte yaptıkları çalışmada Akdeniz Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü 1. Sınıfta öğrenim gören ve finansal muhasebe dersi alan 75 öğrenciye anket uygulamışlardır. Çalışmada uygulanan anket, öğrencilerin en çok karşılaştıkları muhasebe kavramları dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bu sayede öğrencilerin en çok yaşadıkları kavram yanlışları tespit edilmeye çalışılmıştır. Sonuçlara göre; öğrenciler birden fazla konuda kavram yanlışlığı yaşamaktadır. Özellikle muhasebenin işleyiş mantığı ve hesap hareketleri gibi konularda ortaya çıkan kavram yanlışları tespit edilmiştir.

Yıldırım (2015) tarafından Erzincan Hukuk Fakültesi öğrencileri üzerine yapılan çalışmada 62 öğrencinin verileri analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre; muhasebe dersine ilişkin görüşlerde cinsiyetin belirleyici olmadığı, ancak beklenti ve alınan notlar dikkate alındığında erkek öğrenciler açısından olumsuz bir farklılık ortaya çıktığı tespit edilmiştir.

Çil Koçyiğit vd., (2016) tarafından yapılan, Ankara ve Gazi Üniversitesi Sağlık Yönetimi bölümü öğrencilerinin muhasebe dersindeki başarı faktörlerini inceleyen çalışma 266 öğrenci ile görüşülerek hazırlanmıştır. Verilerin SPSS programı yardımı ile analiz edildiği çalışmada, muhasebe dersine giren öğretim elemanının dersi anlamada önemli bir etken olduğu tespit edilmiştir. Muhasebe dersine karşı var olan olumlu ya da olumsuz önyargının da başarıyı etkilediği de çalışmanın sonuçlarından biridir.

Kızıl ve Gencer (2016) tarafından yapılan çalışma Yalova Üniversitesi İİBF'nin farklı bölümlerinde muhasebe dersi almış öğrencilerin başarı algılarını ölçmeyi amaçlamıştır. Çalışmaya 156 öğrenci katılmıştır. Sonuçlara göre; öğrencilerin çoğu muhasebe mesleğinin geleceklerini garanti altına alacaklarını düşünmektedirler. Dersteki başarıyı arttıran temel etkenler ise derse giren öğretim elemanının dersi sevdirmesi, uygulamaya dönük eğitimin yaygınlaşması ve öğretim elemanının derse devamlılığı şeklinde tespit edilmiştir.

Karcıoğlu vd., (2016) birlikte hazırladıkları çalışmada Atatürk Üniversitesi AÖF ön lisans ve lisans öğrencilerinin genel muhasebe dersindeki başarılarını etkileyen faktörlerin neler olduğunu araştırmışlardır. 15.424 öğrencinin verilerinin Ki-Kare testi ile analiz edildiği çalışmada başarıyı etkileyen iki temel faktör olarak cinsiyet ve kuşak farkları tespit edilmiştir. Lisans öğrencilerinin ön lisans öğrencilerinden daha başarısız oldukları belirlenmiştir. Çalışmanın en ilgi çeken sonucu ise ticareti lisesi mezunu öğrencilerin diğer lise mezunu öğrencilerden daha başarısız oldukları tespitidir.

Aksu ve Oral (2017), İnönü Üniversitesi İİBF Ekonometri ve İktisat bölümlerinde okuyan ve Genel Muhasebe dersi almış olan 166 öğrenci üzerine yaptıkları çalışmada cinsiyetin derse olan algının şekillenmesinde önemli bir etken olduğu tespit edilmiştir. Öyle ki, kız öğrencilerin eğitmen algısı ile erkek öğrencilerin eğitmen algıları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Ayrıca erkek öğrencilerin muhasebe dersini daha zor buldukları da bir başka önemli tespittir. Öğrencilerin mezun oldukları lisenin derse olan algıda önemli olduğu, öğrencinin ailesinin yaptığı mesleğin ise dersteki başarı ile ilgili bir etken olmadığı belirlenmiştir.

Kutlu vd., (2017) Kafkas Üniversitesi İİBF ve yüksekokulda eğitim gören ve muhasebe dersi alan öğrencileri üzerine yaptıkları çalışmada 317 öğrenciye ulaşılmıştır. Anket sonuçları SPSS18 programı ile analize tabi tutulmuştur. Analizler neticesinde, derslerin fazla teorik bulunduğu, uygulama derslerinin artırılmasının başarıyı da arttıracığı, derslerde farklı öğrenim tekniklerinin denenmesi gerekliliği, slayt sunumların daha sık kullanılması gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Güngör Önlen ve Öngel (2018) hastane ve sağlık kurumları yöneticiliği yüksek lisans öğrencisi 90 kişi ile yaptıkları çalışmada, alınan eğitim sonucunda elde edilen kazanımların neler olduğu sorusuna yanıt aramışlardır. Öğrenci görüşlerine dayanılarak programın değerlendirmesi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar arasında çalışmaya katılan öğrencilerin büyük oranda sağlık kurumlarında yönetici olma arzularının olduğu ve yabancı dil konusunda sorunlar yaşadıkları vardır.

Akpınar ve Yıldız (2018) Sakarya Üniversitesi İşletme ve Siyasal Bilgiler Fakültesinde öğrenim gören ve finansal (genel) muhasebe dersini almış olan 271 öğrenci üzerine bir çalışma yapmışlardır. Çalışmada belirli metaforlar kullanılması suretiyle öğrencilerin muhasebe ile ilgili algıları tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışma sonucunda öğrencilerin muhasebe dersini zor, sıkıcı, karmaşık bir ders olarak gördükleri, buna rağmen faydalı, önemli ve gerekli olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir.

Karavardar ve Paça (2019) tarafından yapılan çalışmada Giresun Üniversitesi İşletme bölümünde okuyan öğrencilerin muhasebe dersine ilişkin algıları ve kaygıları ölçülmeye çalışılmıştır. 163 katılımcıdan alınan cevaplar SPSS18 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre cinsiyet kaygının düzeyi konusunda belirleyici bir unsur olarak tespit edilmiştir. Kız öğrencilerin hem üniversiteye giriş aşamasında hem de mezuniyet sonrası düşünüldüğünde erkek öğrencilerden daha kaygılı olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin okudukları sınıfın muhasebe dersine olan bakışı etkilediği de tespitler arasındadır. 3. Sınıf öğrencileri ile kıyas edildiğinde 4. Sınıf öğrencilerinin muhasebe dersinin anlaşılabilir olduğu düşüncesi daha güçlü bulunmuştur.

Shaffee vd., (2019) Malezya'da bir üniversitede yaptıkları çalışmalarında muhasebe öğrencilerinin başarısını etkileyen faktörleri araştırmışlardır. Elde edilen sonuçlara göre muhasebe dersinde başarıyı etkileyen temel faktörler olarak derse katılım sıklığı, staj deneyiminin (uygulama yapılması) ve müfredatın olduğu tespit edilmiştir.

Ay vd., (2020) Selçuk Üniversitesi SBMYO'da muhasebe dersi alan 232 öğrenci üzerine yaptıkları çalışmada öğrencilerin muhasebe dersi algı ve tutumları belirlenmeye çalışılmış, bu algı ve tutumların başarıyı etkileme düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmada elde edilen veriler SPSS 24 programı ile analize tabi tutulmuştur. Çalışma neticesinde not ortalaması yüksek olan öğrencilerin muhasebe dersine karşı algılarının olumlu olduğu, not ortalaması düşük olan öğrencilerin ise derse karşı algılarının olumsuz olduğu tespit edilmiştir. Ancak çalışmada bu ilişkinin yönü belirtilmemiş ve başka bir soruya kapı aralanmıştır; Not ortalaması yüksek olan öğrencilerin derse ilişkin algıları olumlu olduğu için mi notları yükselmiştir? Yoksa notları yüksek olduğu için mi derse ilişkin algıları olumlu hale gelmiştir?

Fidan ve Ağırbaş (2020) muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe dersine ilişkin algılarının metaforik ifadeler yolu ile inceledikleri çalışmalarında 269 öğrenciye ulaşılmıştır. Elde edilen sonuçlara daha önce yapılan benzer çalışmalarla örtüşmektedir. Öğrenciler muhasebeyi zor, karmaşık ve sıkıcı olarak nitelendirmişlerdir. Bunun yanı sıra muhasebenin gerekli ve faydalı olduğunu da ifade etmişlerdir.

Khalid vd., (2020) Malezya'daki özel bir üniversitede öğrenim gören öğrencilerin muhasebe dersindeki başarılarını etkileyen faktörleri inceledikleri çalışmada 152 katılımcının verilerini analize tabi tutmuşlardır. Elde edilen sonuçlara göre, muhasebe dersi ile ilgili öğrencilerin algıları derste başarıyı doğrudan etkilemektedir. Ayrıca geçmişte muhasebe eğitimi almış öğrenciler ile hiç muhasebe dersi göremeyen öğrenciler arasında da başarı konusunda farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.

3. ÇALIŞMANIN AMACI

Bu çalışmanın amacı Kayseri Üniversitesi Develi Sosyal ve Beşerî Bilimler Fakültesi (DSBBF) Sağlık Yönetimi Bölümü ve Sosyal Bilimler MYO Sağlık Kurumları İşletmeciliği Programı öğrencilerinin muhasebe derslerindeki başarılarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi ve sonuçlardan hareketle muhasebe dersi veren eğitimcilere önerilerde bulunmaktır. Çalışmada ayrıca yüksekokul öğrencileri ile fakülte öğrencilerinin tutumları arasında fark olup olmadığı, cinsiyetin, eğitim görülen sınıfın ve öğretim elemanının tutumunun başarıyı etkileyen faktörler üzerindeki rolünün belirlenebilmesi de çalışmanın amaçları arasındadır.

Muhasebe dersini alan öğrencilerin başarısını etkileyen faktörler ile ilgili yapılan birçok çalışma olduğu literatür taraması kısmında gösterilmiştir. Bu çalışmayı önemli kılan özellik aynı üniversitede sağlık ile ilgili bölümlerde eğitim göre MYO ve fakülte öğrencilerine yapılması ve diğer çalışmalarla mukayese imkânı veriyor olmasıdır. Bu

sayede gelecekte yapılacak çalışmalarda sonuçların mukayeseli analizi yapılabilecek ve daha sağlıklı sonuçlar elde edilebilecektir.

4. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmanın evrenini Kayseri Üniversitesi DSBBF Sağlık Yönetimi Bölümü'nde eğitim gören birinci, ikinci ve üçüncü sınıflar ile Sosyal Bilimler MYO Sağlık Kurumları İşletmeciliği Programında eğitim gören birinci ve ikinci sınıflar oluşturmaktadır. DSBBF Sağlık Yönetimi Bölümü'nde dördüncü sınıf henüz bulunmadığı için üç sınıflı araştırmaya dahil edilmiştir. DSBBF Sağlık Yönetimi Bölümü'nde kayıtlı 121 ve Sosyal Bilimler MYO Sağlık Kurumları İşletmeciliği Programı'nda kayıtlı 96 öğrencinin tamamı araştırmanın evrenine dahil edilmiştir. Kayıtlı öğrencilerin tamamı derse devamlılık sağlamamaktadır. Örneğin, DSBBF Sağlık Yönetimi bölümünde 18 öğrenci hiçbir derse devam sağlamamıştır. Benzer durum Sağlık İşletmeciliği Programı öğrencileri için de geçerlidir. Kayıtlı öğrenci sayıları dikkate alındığında örneklem 138 kişi olarak belirlenmektedir. Ancak derse devam etmeyen öğrenciler dikkate alındığında örneklem sayısı daha düşük olacaktır. Bu çalışmada analize tabi tutulabilecek anket sayısı 133 (80 öğrenci DSBBF + 53 öğrenci SBMYO) olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri yüz yüze anket yöntemi kullanılarak elde edilmiştir.

Araştırmada uygulanan anket formu üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde katılımcıların demografik özelliklerini belirlemeyi amaçlayan 5 soru yer almaktadır. İkinci bölümde katılımcıların mezuniyet sonrası planlarını ölçmeyi amaçlayan 3 soru ve muhasebe dersinin seçmeli olması durumunda dersi seçip seçmeyeceklerini ölçmeyi amaçlayan bir soru yer almaktadır. Üçüncü bölümde ise 28 ifade 5'li Likert ölçeği ile verilmiştir. Bu bölümdeki ifadeler katılımcıların muhasebe dersindeki başarılarını etkileyen faktörleri ölçmeyi amaçlayan ifadelerdir. Anketteki sorular Kızıl vd. (2015)'nin ve Demir ve Çam (2006)'ın çalışmalarından geliştirilerek hazırlanmış olunan Çil Koçyiğit (2016) tarafından kullanılan anketten alınmıştır.

Araştırmada anket yolu ile elde edilen veriler IBM SPSS Statistics 20 paket programı yardımı ile analize tabi tutulmuştur. Örneklemden elde edilen verilerin normal olasılık dağılımına uygun olup olmadığının belirlenebilmesi için Shapiro-Wilk Testi yapılmıştır. Yapılan test sonucunda verilerin normal dağılımadığı (Shapiro-Wilk sig. = 0,001) tespit edilmiştir. Bu nedenle veriler nonparametrik testler (Mann Whitney U, Kruskal Wallis H) yardımı ile analiz edilmiştir.

4.1. Araştırmanın Güvenirlik analizi

Çalışmanın güvenilirliğini ölçebilmek için Cronchbach Alfa analizi uygulanmış ve 0,898 olarak bulunmuştur. Bu sonuç araştırmanın yüksek güvenirliliğe sahip olduğunu göstermesi açısından önemlidir. Literatürde kabul edile Güven Aralık Tablosu şöyledir;

Tablo 2: Güven Aralık Tablosu

Güvenirlik	Yorum
$0,00 \leq \alpha < 0,40$	Ölçek Güvenilir Değil
$0,40 \leq \alpha < 0,60$	Ölçek Düşük Güvenilirlikte
$0,60 \leq \alpha < 0,80$	Ölçek Oldukça Güvenilir
$0,80 \leq \alpha < 1,00$	Ölçek Yüksek Derecede Güvenilir

Tablo 2'ye göre bu araştırma $0,80 \leq 0,898 < 1,00$ değerler arasında yer aldığı için yüksek derecede güvenilirliğe sahiptir.

4.2. Araştırmanın Hipotezleri

Araştırmanın amacına uygun olarak belirlenen hipotezler aşağıdaki gibidir:

H1: Kayseri Üniversitesi Sağlık Yönetimi bölümü öğrencilerinin Muhasebe derslerindeki başarıyı etkileyen faktörler hakkındaki düşünceleri ile Sosyal Bilimler MYO Sağlık Kurumları İşletmeciliği Programı öğrencilerinin düşünceleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H2: Öğrencilerin muhasebe derslerindeki başarılarını etkileyen faktörler hakkındaki algılarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık vardır.

H3: Öğrencilerin mezun oldukları lise türü ile muhasebe derslerindeki başarıları etkileyen faktörler hakkındaki düşünceleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H4: Öğrencilerin okudukları sınıf ile muhasebe dersindeki başarıyı etkileyen faktörler hakkındaki düşünceleri arasında anlamlı bir fark vardır.

4.3. Araştırma Bulgularının Değerlendirilmesi

Araştırma sonucunda elde edilen veriler ve bunlara ilişkin değerlendirmeler bu bölümde detaylı bir şekilde açıklanmıştır.

4.3.1. Katılımcıların Demografik Özellikler

Çalışmaya katılanlara ait demografik bulgular (okunan bölüm ya da program, okunan sınıf, cinsiyet, mezun olunan lisenin türü ve lisede muhasebe dersi alıp almadığı) Tablo 3'te gösterilmiştir

Tablo 3: Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Demografik Bilgiler		BÖLÜM ADI				Toplam	
		Sağlık Yönetimi		Sağlık Kurumları İşletmeciliği Programı			
		N	%	N	%	N	%
Okunan Bölüm ya da Program		80	60,15	53	39,85	133	100
Okunan Sınıf							
	1.Sınıf	18	22,5	27	50,94	45	33,84
	2.Sınıf	34	42,5	26	49,06	60	45,11
	3.Sınıf	28	35,0	-	-	28	21,05
	4.Sınıf	-	-	-	-	-	-
Toplam		80	100	53	100	133	100
Cinsiyet							
	Erkek	20	25	13	24,53	33	24,81
	Kadın	60	75	40	75,47	100	75,19
Toplam		80	100	53	100	133	100
Mezun Olunan Lisenin Türü							
	Düz Lise	01	1,25	02	3,77	03	2,26
	Anadolu Lisesi	54	67,50	16	30,19	70	52,63
	Meslek lisesi	16	20,00	27	50,94	43	32,33
	Diğer...	09	11,25	08	15,10	17	12,78
Toplam		80	100	53	100	133	100
Lise Eğitiminde Muhasebe Dersi Alındı mı?							
	Evet	00	0,00	07	13,21	07	5,26
	Hayır	80	100,00	46	86,79	126	94,74
Toplam		80	100	53	100	133	100

Tablo 3'teki bilgiler incelendiğinde ankete katılan öğrencilerin %60,15'inin DSBBF öğrencileri, %39,85'inin de Sağlık Bilimleri MYO öğrencileri olduğu görülmektedir. Sağlık Yönetimi Bölümü öğrencilerinin 18'i (%22,5) 1. sınıf, 34'ü (%42,5) 2. sınıf ve 28'i (%35,0) 3. sınıfta eğitimlerine devam etmektedir. Sağlık programı öğrencilerinin ise 27'si (%50,94) 1. sınıf, 26'sı (%49,06) ise 2. sınıfta eğitimlerine devam etmektedir. İki bölümdeki 1. ve 2. sınıf öğrencilerin kümülatif sayıları ise sırasıyla 45 (%33,84), 60 (%45,11) ve 28 (%21,05) olarak görülmektedir. Bu sonuçlara göre ankete cevap veren öğrencilerin neredeyse yarısının 2. Sınıf öğrencilerinden oluştuğu görülecektir. Bu öğrencilerin muhasebe giriş dersini 1. sınıfta almış olmaları önemlidir. Araştırmada analize tabi tutulan verilerin neredeyse yarısı bu gruba aittir. Muhasebe dersi ile ilgili tecrübelerinin taze olması, verdikleri bilgilerin güvenilirliğini artırmaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetleri dikkate alındığında 33 erkek, 100 kadın öğrencinin olduğu görülecektir. Gerek fakülte gerekçe yüksekokulda sağlık bölümlerinde kadın öğrencilerin ağırlıkta olması mesleğe ilişkin cinsiyetçi bir önyargının varlığı olarak yorumlanabileceksin de buna ilişkin anlamlı bir veri elimizde yoktur.

Katılımcıların 70'inin Anadolu Lisesi mezunu olduğu tespit edilmiştir. Düz lise mezunlarının toplam sayısı yalnızca 3'tür. Meslek lisesi mezunları ise en kalabalık ikinci grup olarak öne çıkmaktadır. Lise eğitiminde muhasebe dersi görenlerin sayısı yalnızca 7'dir. Bu kişilerin tamamı meslek yüksekokulunda okuyan öğrencilerdendir. DSBBF öğrencileri arasında daha önce muhasebe dersini alan kimse yoktur.

4.3.2 Katılımcıların Muhasebe Dersini Seçme Tercihleri ve Mezuniyet Sonrası Kariyer Planlarına İlişkin Bilgiler

Araştırmanın bu bölümünde katılımcıların muhasebe dersinin seçmeli olması durumunda dersi seçip seçmeme tercihleri ve mezuniyet sonrası kariyer planlarına ilişkin bilgiler öğrenilmeye çalışılmıştır. Bunun için sorulan sorulara evet ya da hayır cevabından birini işaretlemeleri istenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4: Katılımcılar Muhasebe Dersinin Seçmeli Olması Durumuna Göre Yapılacak Tercih ve Yüksek Öğrenim Sonrasındaki Sektör Tercihlerine İlişkin Bulgular

Verilen İfadeler		BÖLÜM ADI				Toplam	
		Sağlık Yönetimi		Sağlık Kurumları İşletmeciliği Programı			
		N	%	N	%	N	%
Muhasebe Dersi Seçmeli Olsaydı Yine de Seçer miydiniz?							
	Evet	39	48,75	13	24,53	52	39,10
	Hayır	41	51,25	40	75,47	81	60,90
Toplam		80	100	53	100	133	100

Mezun Olduktan Sonra Özel Sektörde Çalışmayı Düşünür müsünüz?							
Evet		70	87,50	47	88,68		
Hayır		10	12,50	06	11,32		
Toplam		80	100	53	100	133	100
Mezun Olduktan Sonra Kamuda Çalışmayı Düşünür müsünüz?							
Evet		75	93,75	50	94,34	125	93,99
Hayır		05	06,25	03	05,66	08	06,01
Toplam		80	100	53	100	133	100
Mezun Olduktan Sonra Akademik Alanda Çalışmayı Düşünür müsünüz?							
Evet		62	77,50	36	67,93	98	73,68
Hayır		18	22,50	17	32,07	35	26,32
Toplam		80	100	53	100	133	100

Tablo 4'teki veriler incelendiğinde, muhasebe dersinin seçmeli olması durumunda sağlık yönetimi bölümünde okuyan 39 (%48,75) öğrencinin dersi yine de seçeceklerini ifade ettikleri görülmektedir. Sağlık kurumları işletmeciliği programı öğrencilerinden ise 13 kişi (%24,53) muhasebe dersi seçmeli olsaydı da dersi seçeceğini beyan etmiştir. Bu soruya fakülte öğrencilerinin MYO öğrencilerinden çok daha fazla "evet" cevabı vermelerindeki nedenler arasında eğitimci faktörü, derste kullanılan materyaller, öğrencilerin gelecek ile ilgili planları gibi birçok etken sayılabilir.

Öğrencilerin mezuniyet sonrasındaki kariyer hedeflerine ilişkin sorularda oransal olarak büyük bir yakınlık söz konusudur. Özel sektörde çalışmayı düşünen fakülte öğrencilerinin oranı %87,50, MYO öğrencilerinin oranı da benzer şekilde %88,68'dir. Kamuda çalışmayı düşünen fakülte öğrencilerinin oranı %93,75, MYO öğrencilerinin oranı da yine benzer şekilde %94,34'tür. En bariz farklılık mezuniyet sonrası akademik alanda kariyer hedefinin olup olmadığını ölçen soruda ortaya çıkmıştır. Akademik kariyer hedefi düşüncesi olan fakülte öğrencilerinin oranı %77,50 iken MYO öğrencilerinin %67,93'ü akademik kariyer düşünmektedir. Aradaki oransal farklılık çok anlamlı olmamakla birlikte, fakülte öğrencilerinin akademik kariyer düşüncesine daha yakın olduklarını göstermesi açısından dikkate değerdir.

4.3.3. Öğrencilerin Muhasebe Derslerindeki Başarısını Etkileyen Faktörler

Araştırmanın bu bölümünde öğrencilerin muhasebe derslerindeki başarılarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla hazırlanmış 28 ifade yer almaktadır. Öğrencilerin bu ifadeleri 5'li Likert Ölçeğine göre puanlaması istenmiştir. 1'den 5'e kadar puanlama şöyledir; 1. Kesinlikle Katılmıyorum, 2. Katılmıyorum, 3. Kararsızım, 4. Katılıyorum ve 5. Kesinlikle Katılıyorum. Elde edilen bulgular Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5: Öğrencilerin Muhasebe Derslerindeki Başarılarını Etkileyen Faktörlere İlişkin Bulgular

	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		Ortalama (X)
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
1- Derse düzenli olarak devam etmek öğrenme sürecini ve başarıyı olumlu etkiler.	2	1,5	-	-	2	1,5	42	31,6	87	65,4	4,59
2- Lise döneminde muhasebe dersini almış olmak, üniversitede muhasebe dersini öğrenme sürecini ve başarıyı olumlu etkiler.	1	0,8	6	4,5	24	18	35	26,3	67	50,4	4,21
3- Muhasebe dersine ilişkin bilgi temelini mevcut olması, muhasebe dersini öğrenme sürecini ve başarıyı olumlu etkiler.	1	0,8	4	3	9	6,8	50	37,6	69	51,9	4,37
4- Öğretim elemanının dersi anlatış biçimi (etkili öğrenme yöntem ve tekniklerini bilmesi vs) öğrenme sürecini ve başarıyı olumlu etkiler.	1	0,8	2	1,5	2	1,5	34	25,6	94	70,7	4,63
5- Derslerde ağırlıklı olarak powerpoint kullanılması başarıyı olumlu etkiler	13	9,8	18	13,5	52	39,1	31	23,3	19	14,3	3,19
6- Derslerde ağırlıklı olarak tahtanın kullanılması başarıyı olumlu etkiler.	2	1,5	8	6	29	21,8	50	37,6	44	33,1	3,94
7- Ders öğretim üyesinin niteliği, alanında uzman olması ve dersle ilgili bilgi yeterliliği, başarıyı olumlu etkiler.	2	1,5	-	-	7	5,3	29	21,8	95	71,4	4,61
8- Ders öğretim üyesinin ders materyallerini (ders notu, derse ilişkin slaytlarını) öğrencilerle paylaşması başarıyı olumlu etkiler.	1	0,8	2	1,5	7	5,3	29	21,8	94	70,7	4,60
9- Derste öğrencilere proje, ödev, sunum olanaklarından birinin veya birkaçının verilmesi, muhasebe dersini öğrenme sürecini ve başarıyı olumlu etkiler.	16	12	10	7,5	26	19,5	38	28,6	43	32,3	3,61
10- Eğitim programı yanında gerçekleştirilen muhasebe ile ilgili seminer, konferans, panel, kurslar ve benzeri etkinlikler, başarıyı olumlu etkiler.	5	3,8	9	6,8	31	23,3	41	30,8	47	35,3	3,87
11- Öğrencinin muhasebe dersini sevmesi ve derse ilgi duyması, başarıyı olumlu etkiler.	-	-	1	0,8	11	8,3	34	25,6	87	65,4	4,55
12- Öğrencinin, muhasebe eğitiminin, mezun olduktan sonra mesleki kariyerinde belirleyici olacağını düşünmesi, başarıyı olumlu etkiler.	1	0,8	5	3,8	25	18,8	51	38,3	51	38,3	4,09
13- Öğrencinin, muhasebe derslerinde verilen teorik bilginin iş bulmada etkili	1	0,8	4	3	25	18,8	54	40,6	49	36,8	4,09

olacağını ve iş hayatına katkı sağlayacağını düşünmesi, başarıyı olumlu etkiler													
14- Öğrencinin, Muhasebe derslerinin, akademik anlamda gerekli olup, akademik gelişimine katkı sağlayacağını düşünmesi, başarıyı olumlu etkiler.	2	1,5	5	3,8	22	16,5	61	45,9	43	32,3	4,03		
15- Öğrencinin, muhasebe ile ilgili geleceğe yönelik bir hedefinin olması, başarıyı olumlu etkiler.	2	1,5	6	4,5	20	15	54	40,6	51	38,3	4,09		
16- Öğrencinin, muhasebede ihtisas yapmayı düşünmesi, başarıyı olumlu etkiler	-	-	5	3,8	30	22,6	49	36,8	49	36,8	4,06		
17- Muhasebe derslerinin uygulama üzerinde gösterilmemesi, başarıyı olumsuz etkiler.	9	6,8	9	6,8	24	18,0	30	22,6	58	43,6	3,91		
18- Muhasebe derslerine ilişkin pratik yapma imkânının az olması, başarıyı olumsuz etkiler.	1	0,8	6	4,5	15	11,3	52	39,1	49	44,4	4,21		
19- Konuya ilişkin örnek sayısının az verilmesi, başarıyı olumsuz etkiler.	1	0,8	8	6,0	13	9,8	41	30,8	70	52,6	4,28		
20- Muhasebedeki olayların bir bütün olarak kavranamaması, başarıyı olumsuz etkiler	1	0,8	3	2,3	15	11,3	56	42,1	58	43,6	4,25		
21- Hesapların temel işleyiş mantığının kavranamaması, başarıyı olumsuz etkiler.	5	3,8	3	2,3	11	8,3	38	28,6	76	57,0	4,32		
22- Dersin zor olduğuna ve başarılı olunamayacağına ilişkin önyargı, muhasebe öğreniminde başarıyı olumsuz etkiler.	2	1,5	2	1,5	10	7,5	41	30,8	78	58,7	4,43		
23- Dersin zahmetli olduğuna ilişkin önyargı, başarıyı olumsuz etkiler	2	1,5	1	0,8	11	8,3	44	33,1	75	56,4	4,42		
24- Öğrencinin dersin sıkıcı olduğunu düşünmesi, başarıyı olumsuz etkiler.	1	0,8	4	3,1	12	9,2	49	37,7	64	49,2	4,31		
25- Dersin zorunlu olduğu için alınıyor olması, başarıyı olumsuz etkiler.	12	9	13	9,8	25	18,8	33	24,8	50	37,6	3,72		
26- Sınıfların kalabalık olması, başarıyı olumsuz etkiler.	9	6,8	14	10,5	35	26,3	33	24,8	42	31,6	3,63		
27- Vize sınavlarında, aynı gün iki sınavın yapılıyor olması, başarıyı olumsuz etkiler.	6	4,5	8	6	9	6,8	20	15	90	67,7	4,35		
28- Öğrencinin matematiksel zekasının yetersiz olması, başarıyı olumsuz etkiler.	8	6	6	4,5	23	17,3	46	34,6	50	37,6	3,93		

Tablo 5 muhasebe derslerinde başarıyı etkileyen faktörleri ölçmeyi amaçlayan ifadeler öğrencilerin katılım düzeylerini göstermektedir. Tablo 28 ifadeden oluşmaktadır. Ancak ifadeler tek tek değil ifade grupları şeklinde düşünülmüştür. Bu nedenle daha doğru sonuçların elde edilebilmesi için bulgular ifade grupları olarak ele alınmış ve bu şekilde analiz edilmeye çalışılmıştır.

Araştırmaya katılan 133 öğrenciden 129'u ilk ifade olan "Derse düzenli olarak devam etmek öğrenme sürecini ve başarıyı olumlu etkiler." ifadesine katıldığını belirtmişlerdir. Bu sonuç muhasebe dersindeki başarıyı etkileyen temel faktörlerden birinin derse devamlılık olduğunu göstermesi açısından önemlidir.

Ankette çalışmasındaki 2. ve 3. ifadeler daha önce muhasebe dersini almış olan ya da muhasebe ile ilgili bir alt yapıya sahip olan öğrencilerin muhasebe dersini daha kolay öğrenebileceklerini iddia eden ifadelerdir. İfadeye katıldıklarını belirtenlerin oranı kümülatif olarak (katılıyorum + kesinlikle katılıyorum) sırasıyla %76,7 ve %89,5 olarak gerçekleşmiştir. Oranların yakınlığı verilen cevapların tutarlılığını göstermesi açısından önemlidir. 2. ifadeye dikkat çeken sonuçlardan biri de kararsızların oranıdır. %18 (24 kişi) ifadeye katılıp katılmama konusunda kararsız olduklarını belirtmişlerdir. 3. ifadedeki bu kararsızlık %6,8'e (9 kişi) düşmüştür. İki ifadedeki bu farklılığın sebebi, öğrencilerin 2. cümledeki "muhasebe dersini almış olmak" ile 3. cümledeki "muhasebe dersine ilişkin bilgi temelinin mevcut olması" ifadelerine farklı anlam yüklemiş olmaları olabilir. Yani öğrenciler, lisede muhasebe dersini görmüş olmanın, muhasebede bir temel edinmek için yeterli olmadığı görüşünde olabilirler.

Çalışmada 4. ve 7. ifadeler dersi veren öğretim elemanının niteliğinin öğrencinin başarısını etkileyen bir faktör olduğu yönündedir. Her iki ifadeye de katılanların kümülatif toplamı birbirine çok yakın çıkmıştır. 2 numaralı ifadeye katıldığını belirtenlerin toplamı 128 (%96,3), 7 numaralı ifadeye katıldığını belirtenlerin toplamı ise 124 (%93,2) gibi yüksek bir sayıda gerçekleşmiştir. Bu sonuçlar, öğretim elemanının dersi anlatış biçiminin, niteliğinin, alanındaki uzmanlık seviyesinin, derse ilişkin konulara olan hakimiyetinin başarıyı etkileyen önemli faktörler olduğunu göstermektedir.

Tabloda 5. ve 6. ifadelerde, dersin tahtada örnekler üzerinden anlatılması ile PowerPoint sunumu şeklinde anlatılması arasında öğrencilerin başarısını etkilemesi açısından bir farkın olup olmadığı test edilmiştir. Sonuçlara göre, "Derslerde ağırlıklı olarak PowerPoint kullanılması başarıyı olumlu etkiler" ifadesi tüm çalışmada 31 katılımcı ile en fazla reddedilen (Kesinlikle Katılmıyorum: 13, Katılmıyorum: 18) ifade olmuştur. Bu ifade "Kararsızım" seçeneğinin en fazla işaretlendiği (52 kişi %39,1) ifade olmuştur. İfadeye katılanların kümülatif toplamı yalnızca 40 kişi (%37,6) olmuştur. Tahta kullanımının başarıyı olumlu etkilediğini belirten 6 numaralı ifadeye ise katılmayanların kümülatif toplamı yalnızca 10'dur. Bu sonuçlar muhasebe derslerinin sunum şeklinde işlenmesinin öğrenciler açısından tercih edilmediğini ve başarıyı olumsuz etkileyen önemli bir faktör olarak görüldüğünü ifade etmesi açısından dikkate değerdir.

Ankette yer alan 8, 9 ve 10 numaralı ifadeler materyal paylaşımının, ödevlerin ve seminer, sempozyum, konferans gibi etkinliklerin başarıyı olumlu etkilediğini belirtmektedirler. Bulgular incelendiğinde, 9 numaralı "Derste

öğrencilere proje, ödev, sunum olanaklarından birinin veya birkaçının verilmesi, muhasebe dersini öğrenme sürecini ve başarıyı olumlu etkiler.” ifade en fazla (16 kez) “Kesinlikle Katılmıyorum” seçeneği işaretlenen ifade olmuştur. Buna karşın, öğretim elemanının materyal paylaşımının dersteki başarıyı olumlu etkileyeceğini belirten 8 numaralı ifadeye olumlu katılım oldukça yüksek olmuştur. 10 numaralı ifadeye verilen cevaplarda kararsızların %23,3 (31 kişi) gibi önemli bir oranda olduğu görülmektedir. Buna rağmen ifadeye katılanların kümülatif oranı %66,1’dir. Bu sonuçlara göre öğrenciler, ödev, proje vb. öğrenciyi ders saati dışında da zorlayacak aktiviteleri öğrenmeyi olumsuz açıdan etkileyen, ancak dersi veren öğretim elemanının ders notları ve slaytlar gibi derse ilişkin materyalleri paylaşmasını ve muhasebe ile ilgili seminer, konferans, panel ve kurslar gibi etkinlikleri başarıyı olumlu etkileyen faktörler olarak gördükleri söylenebilir.

“Öğrencinin muhasebe dersini sevmesi ve derse ilgi duyması, başarıyı olumlu etkiler.” İfadesine katılımcıların hiçbiri kesinlikle katılmadığını belirtmemiş, katılmadığını belirtenlerin sayısı ise 1 kişi ile sınırlı kalmıştır.

Anket çalışmasındaki 12, 13, 14, 15 ve 16 numaralı ifadeler birlikte düşünülüp analiz edilmelidir. Bu ifadelerin tamamı öğrencinin mezuniyet sonrasında muhasebe ile ilgili bir kariyer planının olup olmaması durumunun başarıyı etkileyen bir faktör olduğu tezi üzerine kuruludur. Verilen cevaplara bakıldığında, ifadelere katılan öğrencilerin kümülatif toplamları sırasıyla 102 (%76,6), 103 (%77,4), 104 (78,2), 105 (%78,9) ve 98 (%73,6) şeklinde bulunmuştur. Bu bulgulara göre, öğrencilerin gelecek planlarında muhasebe ile ilgili bir kariyer varsa muhasebe dersine ilginin ve başarının arttığı, böyle bir kariyer planı yoksa ilginin ve başarının düştüğü söylenebilir. Bu durumda mezuniyet sonrası kariyer planları muhasebe dersindeki başarıyı etkileyen önemli bir faktör olarak öne çıkmaktadır.

Tabloda yer alan 17, 18 ve 19 numaralı ifadeler muhasebe derslerinin teorik ya da uygulama ağırlıklı işlenmesinin başarıyı etkileyen faktörler arasında olup olmadığını ölçmektedir. 20 ve 21 numaralı ifadeler ise muhasebenin işleyiş mantığının kavranılmasının dersteki başarıyı olumlu etkileyen bir faktör olup olmadığını test etmektedir. Elde edilen bulgulara göre “17- muhasebe derslerinin uygulama üzerinde gösterilmemesi, başarıyı olumsuz etkiler” cümlesi en fazla reddedilen (Kesinlikle Katılmıyorum: 9, Katılmıyorum: 9) ifade olmuştur. Katılıyorum ya da Kesinlikle Katılıyorum seçeneklerini işaretleyen katılımcıların kümülatif toplamı 88 kişi (%66,2) olmuştur. Bu ifade grubunda en az onaylanan ifadenin 17 nolu ifade olduğu görülmektedir. 20 ve 21 nolu ifadelere katılım düzeyi benzerdir. “20- Muhasebedeki olayların bir bütün olarak kavranamaması, başarıyı olumsuz etkiler” ifadesine katıldığını belirtenlerin kümülatif toplamı 114 (%85,7) kişi ile oldukça yüksektir. “21- Hesapların temel işleyiş mantığının kavranamaması, başarıyı olumsuz etkiler” ifadesine katılım da benzer orandadır. İfadeye katıldığını belirtenlerin kümülatif toplamı 114 (%85,7) kişidir. Verilerden hareketle, öğrencilerin muhasebenin bir bütün olarak kavranması gerektiğine, bu bütünlüğün içerisine hesapların işleyiş mantığının da girdiğine ve bunların başarıyı doğrudan etkileyen faktörler olduğuna inandıkları söylenebilir.

22, 23 ve 24 ifade grubu öğrencilerin önyargılarının başarıyı etkileyen bir faktör olup olmadığını belirlemeyi amaçlayan ifadelerdir. Bulgulara bakıldığında “22- Dersin zor olduğuna ve başarılı olunamayacağına ilişkin önyargı, muhasebe öğreniminde başarıyı olumsuz etkiler.” İfadesine katılanların kümülatif toplamı 119 (%89,5)’tir. “23- Dersin zahmetli olduğuna ilişkin önyargı, başarıyı olumsuz etkiler.” İfadesine katılanların toplamı da aynı şekilde 119 (%89,5) olarak bulunmuştur. Son ifade olan “24- Öğrencinin dersin sıkıcı olduğunu düşünmesi, başarıyı olumsuz etkiler.” De katılım düzeyi olarak benzerdir. Bu ifadeye katılanların toplamı 113 (%86,9) kişi olmuştur. Sonuçlara göre, öğrenciler muhasebe dersine ilişkin mevcut olumsuz önyargıların dersteki başarıyı olumsuz yönde etkileyen faktörler arasında olduklarını düşünmektedirler denebilir.

“25- Dersin zorunlu olduğu için alınmıyor olması, başarıyı olumsuz etkiler” ifadesi incelendiğinde, bu ifade en fazla reddedilen üçüncü ifade olarak öne çıkmaktadır. Kesinlikle katılmadığını ifade eden katılımcı sayısı 12 (%9), katılmadığını belirten öğrenci sayısı ise 13 (%9,8)’dir. Kararsızların sayısı 25 (18,8) gibi yüksek bir sayıdır. İfadeye kümülatif olarak 88 (%62,4) kişi katıldığını belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre öğrenciler dersin zorunlu olmaması gerektiğini düşünüyorlar denebilir. Muhasebe derslerinin zorunlu olması katılımcıların çoğuna göre dersteki başarıyı düşüne olumsuz bir faktördür.

Dersteki sınıf mevcudunun başarıya olan etkisinin ölçüldüğü 26. ifadeye verilen cevaplara göre katılımcıların yalnızca %56,4’ü ifadeye katıldığını belirtmişlerdir.

Vizelerde iki sınavın aynı gün yapılmasının başarıyı etkileyip etkilemediği ifadesinden (27. ifade) elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin aynı gün birden fazla sınavın yapılmasının muhasebe dersindeki başarıyı olumsuz yönde etkilediğini düşündükleri söylenebilir. Toplamda 110 kişi (%82,7) bu ifadeye farklı şiddet düzeylerinde katıldıklarını belirtmişlerdir.

“28- Öğrencinin matematik zekasının yetersiz olması, başarıyı olumsuz etkiler.” İfadesine öğrencilerin %34,6’sı katıldığını, %37,6’sı ise kesinlikle katıldığını belirtmişlerdir. %17,3 ise kararsız kalmıştır. İfadeyi kesinlikle reddettiğini belirten katılımcı oranı %6, reddedenlerin oranı ise %4,5’te kalmıştır. Bu veriler ışığında öğrencilerin çoğunluğunun (96 kişi, %72,2) ifadeye katılarak, matematik zekasının yetersizliğinin muhasebe dersinde başarıyı olumsuz etkilediğini düşündükleri söylenebilir.

4.3.4. Hipotezlerin Test Edilmesi

Çalışmanın bu bölümünde hipotezler test edilmiş ve sonuçları yorumlanmıştır.

H1: Kayseri Üniversitesi Sağlık Yönetimi bölümü öğrencilerinin Muhasebe derslerindeki başarıyı etkileyen faktörler hakkındaki düşünceleri ile Sosyal Bilimler MYO Sağlık Kurumları İşletmeciliği Programı öğrencilerinin düşünceleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 6: H1 Hipotezinin Test Sonucu

Bölüm/Program Adı	Katılımcı Sayısı (N)	Ortalama Değeri	Mann Whitney U	Sig.
Sağlık Yönetimi Bölümü	80	67,41	2087,500	,881
Sağlık Kurumları İşletmeciliği Programı	53	66,39		

H1 hipotezi Mann Whitney U Testi yardımı ile sınanmıştır. Yapılan test sonucunda 0,881 değeri elde edilmiştir. 0,05 anlamlılık düzeyinde, fakülte öğrencileri ile MYO öğrencilerinin fikirleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Bu durumda (p değeri= 0,881 > 0,05) H1 hipotezi reddedilmiştir.

H2: Öğrencilerin muhasebe derslerindeki başarılarını etkileyen faktörler hakkındaki algılarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 7: H2 Hipotezinin Test Sonucu

Bölüm/Program Adı	Katılımcı Sayısı (N)	Ortalama Değeri	Mann Whitney U	Sig.
Sağlık Yönetimi Bölümü	80	67,12	1646,000	,983
Sağlık Kurumları İşletmeciliği Programı	53	66,96		

H2 hipotezi Mann Whitney U Testi yardımı ile sınanmıştır. Yapılan test sonucunda 0,983 değeri elde edilmiştir. 0,05 anlamlılık düzeyinde, muhasebe dersinde başarıyı etkileyen faktörler hakkındaki öğrenci görüşlerinin cinsiyete göre farklılaşmadığı, başka bir deyişle cinsiyete göre verilen cevaplar arasında anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir. Bu durumda (p değeri= 0,983 > 0,05) H2 hipotezi reddedilmiştir.

H3: Öğrencilerin mezun oldukları lise türü ile muhasebe derslerindeki başarıları etkileyen faktörler hakkındaki düşünceleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 8: H3 Hipotezinin Test Sonucu

Lise Türü	Katılımcı Sayısı (N)	Ortalama Değeri	Chi-Square	Sig.
Düz Lise	3	70,83	1,318	,725
Anadolu Lisesi	70	66,84		
Meslek Lisesi	43	70,55		
Diğer	17	58,03		

H3 hipotezi çalışmaya katılan öğrencilerin mezun oldukları liseye göre muhasebe dersinde başarıyı etkileyen faktörlere ilişkin algılarında anlamlı bir farklılık olduğunu üzerine kuruludur. Kruskal Wallis H testi 0,05 anlamlılık düzeyinde H3 hipotezi reddedilmiştir (p=0,725 < 0,05). Bu sonuca göre, öğrencilerin mezun olduğu liseye göre muhasebe dersinde başarıyı etkileyen faktörlere ilişkin algıları arasında anlamlı bir fark yoktur.

H4: Öğrencilerin okudukları sınıf ile muhasebe dersindeki başarıyı etkileyen faktörler hakkındaki düşünceleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Tablo 9: H4 Hipotezinin Test Sonucu

Okudukları Sınıf	Katılımcı Sayısı (N)	Ortalama Değeri	Kruskal-Wallis Test Chi-Square	Sig.
1. Sınıf	45	65,97	7,400	0,025
2. Sınıf	60	59,98		
3. Sınıf	28	83,71		
4. Sınıf	0	0		

H4 hipotezi çalışmaya katılan öğrencilerin sınıflarına göre, muhasebe dersinde başarıyı etkileyen faktör algılarında anlamlı bir farklılık olduğu üzerine kuruludur. Kruskal Wallis H testi 0,05 anlamlılık düzeyinde H4 hipotezi kabul edilmiştir (p=0,025 < 0,05). Bu sonuca göre, öğrencilerin okuduğu sınıfa göre muhasebe dersinde başarıyı etkileyen faktörlere ilişkin algıları arasında anlamlı bir fark vardır.

5. SONUÇ

Bu çalışma Kayseri Üniversitesi Develi Sosyal ve Beşerî Bilimler Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümü ve Sosyal Bilimler MYO Sağlık Kurumları İşletmeciliği Programı öğrencilerinin muhasebe derslerindeki başarılarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi ve elde edilen sonuçlar doğrultusunda öğrencilerin muhasebe derslerindeki başarılarını artıracak önerilerin sunulabilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen bilgiler ve sunulan öneriler şöyledir;

Çalışmaya katılan öğrenciler, muhasebe dersine giren öğretim elemanının niteliğini, alanındaki uzmanlık düzeyini ve dersi anlatış biçimini dersteki başarıyı etkileyen temel faktörlerden arasında gördükleri tespit edilmiştir. Muhasebe dersinde öğretim elemanının dersi özellikle PowerPoint sunumu şeklinde işleminin başarıyı düşüren bir başka etken olarak görüldüğü de tespitler arasındadır. Öğretim elemanlarının muhasebe dersinde başarıyı yükseltebilmelerinin başlıca şartı, öncelikle kendi niteliklerini artırmalarıdır. Ayrıca öğretim elemanlarına etkili öğrenme yöntem ve teknikleri ile ilgili eğitimler verilmeli, PowerPoint sunumu yerine tahta üzerinde örnekler yoluyla dersler işlenmelidir.

Çalışmada elde edilen bir başka sonuca göre, mezuniyet sonrası muhasebe ile ilgili kariyer planı olan öğrencilerin dersteki başarıları yükselmektedir. Öğrencilerin dersi sevmesi de başarıyı etkileyen önemli bir faktör olarak bulunmuştur. Mezuniyet sonrası iş hayatında muhasebe bilgisinin önemi derslerde vurgulanmalı, muhasebe ile ilişkili kariyer olanakları öğrencilere anlatılmalıdır.

Muhasebe dersinin fazla teorik anlatılıyor olması öğrencilerin başarısını düşüren bir etken olarak tespit edilmiştir. Derslerde çözülen örnek sayısının az olması, teorik bilgiyi destekleyecek uygulamaların hiç ya da yeterli sıklıkta yapılmaması, bir bütün olarak muhasebedeki işleyişin ve hesapların temel işleyiş mantığının tam anlamıyla kavranmadan konuların ilerlemesi başarıyı etkileyen faktörler arasındadır. Muhasebe dersinde başarının artırılabilmesi için konuların sıklıkla örnekler üzerinden anlatılması ve öğrencilerin teoride öğrendiği konuları uygulama üzerinde görebilecekleri alt yapı ve donanımın onlara sunulması önerilmektedir. Öğrencilerin genelde muhasebenin işleyişini, özelde ise kayıt sistemini anlayabilmeleri için farklı öğrenim teknikleri üzerinde çalışılmalıdır. Ayrıca muhasebedeki kayıt sisteminin mantığı derslerde tam anlamıyla verilmeden yeni konulara geçiş yapılmamalıdır.

Muhasebe dersine karşı öğrencilerde var olan önyargının başarıyı olumsuz anlamda etkilediği çıkan sonuçlar arasındadır. Öğretim elemanları, özellikle finansal muhasebe ya da muhasebeye giriş derslerinde, mevcut önyargıyı kırarak konuşmalar yapmalı, muhasebenin kolay anlaşılabilir bir sistem olduğunu gösteren ve öğrencileri cesaretlendiren basit örnekler üzerinden derse giriş yapılmalıdır.

Muhasebe sınavlarının olduğu günlerde başka bir dersin sınavının olması da başarıyı etkileyen faktörlerden biri olarak tespit edilmiştir. Sınav programı hazırlanırken muhasebe dersinin sınavı ile birlikte öğrencilerin anlamakta zorlandıkları sayısal nitelikteki derslerin sınavları ayrı günlerde ve tek sınav olarak düşünülmelidir.

Çalışmada H1, H2, H3 ve H4 hipotezleri oluşturulmuş ve sınanmıştır. Sınama sonuçlarına göre;

Sağlık Yönetimi Bölümü öğrencileri ile Sağlık Kurumları İşletmeciliği Programı öğrencilerinin muhasebe dersindeki başarıyı etkileyen faktörlere ilişkin düşünceleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle H1 hipotezi reddedilmiştir. Fakülte ve MYO öğrencileri aynı ifadelerle benzer cevaplar vermişlerdir.

Muhasebe dersindeki başarıyı etkileyen faktörler ile ilgili verilen cevapların cinsiyete göre farklılaşacağı öngörülmüştür. Ancak analizler neticesinde erkek ve kadın katılımcıların verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Erkek ve kadın öğrenciler aynı ifadelerle benzer cevaplar vermişlerdir. Bu nedenle H2 hipotezi reddedilmiştir.

Öğrencilerin mezun oldukları lisenin türüne göre muhasebe dersinde başarıyı etkileyen faktörlere ilişkin algılarının değişmediği tespit edilmiştir. H3 hipotezi farklı liselerden mezun olan öğrencilerin muhasebe dersindeki başarıyı etkileyen faktörlere ilişkin algılarında anlamlı bir farklılık olacağını ifade etmektedir. Ancak yapılan sına sonucunda anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Bu nedenle H3 hipotezi reddedilmiştir.

Muhasebe dersinde başarıyı etkileyen faktörlere ilişkin algının, katılımcının bulunduğu sınıfa göre değişiklik göstereceği, yani 1. 2. e 3. sınıfta eğitim gören öğrencilerin cevaplarında farklılaşma olacağı öngörüsü ile H4 hipotezi oluşturulmuştur. Hipotezin sınanması sonucunda H4 hipotezi kabul edilmiştir. Özellikle 3. sınıf öğrencilerinin muhasebe dersine ilişkin algılarının alt sınıftaki öğrencilere göre daha olumlu olduğu tespit edilmiştir.

Hipotez sonuçlarına göre bölüm, cinsiyet ve mezun olunan lisenin türü muhasebe dersindeki başarıyı etkileyen faktörlere ilişkin algıda bir farklılığa neden olmamaktadır. Ancak, öğrenciler üst sınıfa geçtikçe muhasebe dersini daha iyi anlamakta ve tanımaktadır. Bunun neticesi olarak üst sınıflarda algı olumlu yöne kaymaktadır. Bu sonuca göre öğretim elemanları alt sınıftaki öğrencilere muhasebe dersini daha anlaşılır ve basit bir üslup ile anlatmaya gayret göstermelidir.

KAYNAKLAR

- Ağca, A. & Zeytinoğlu, E. (2008). Mevcut Muhasebe Eğitimi Değişmeli mi? Öğrencilerin Muhasebe Mesleğine Karşı Tutumları Üzerine Bir Araştırma, XXVII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, 23-27 Nisan, Antalya, ss. 3 – 26.
- Akpınar, S. & Yıldız, Ş. (2018). “Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Muhasebe Algılarına Yönelik Metaforlar”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, 77: 91 – 114.
- Aksu, i., & Oral, T. (2017). “Lisans Öğrencilerinin Muhasebe Dersine Yönelik Algı Tutum ve Başarı Durumlarına İlişkin Bir Araştırma”, Journal of Social and Humanities Sciences Research, 4(12): 706 – 717.
- Ay, M., Çevik Tekin, İ. & Öztemiz, D. (2020). “Ön Lisans Öğrencilerinin Muhasebe Dersine Karşı tutumları ve Başarı Düzeyini Belirlemeye Yönelik Bir Uygulama”, Journal of Social and Humanities Sciences Research, 7(51): 598 – 609.
- Aygün, D. & Gerekan, B. (2012). Muhasebe Dersini İlk Defa Alan Öğrencilerin Derse Yönelik algılarının Tespiti: Karşılaştırmalı Bir Alan araştırması”, Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 18: 48 – 63.
- Bektaş, G., Soyıç, N., Aytaç, B. & Palasoğlu E.D. (2019). Türkiye’de Sağlık Yönetimi Eğitiminde Mevcut Durum ve Bir Vakıf Üniversitesi Staj ve Uygulama Örneği Değerlendirilmesi, Gevher Nesibe 4. Uluslararası Sağlık Bilimleri Kongresi Tam Metin Kitabı, Ed. Müge Aslan, Farabi Yayınevi.
- Biçer, E.B. & İlman, E. (2018). “Sağlık Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin Muhasebe Dersindeki Başarılarını Etkileyen Faktörler Hakkındaki Görüşleri (Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Örneği)”, Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 20(4): 995 – 1020.
- Çil Koçyiğit, S., Doğan, E., & Taş, E. (2016). “Sağlık Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin Muhasebe Derslerindeki Başarılarını Etkileyen Faktörlerle İlgili Görüşlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma (Ankara Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi Örneği)”, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8(16): 222 – 252.
- Çimen, M., (2010). “Sağlık Yönetimi ve sağlık Yönetim Eğitimi”, Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 1(3): 136 – 139.
- Demir, M. & Çam, M. (2006). “Muhasebe Bölüm Öğrencilerinin Muhasebe Öğreniminde Başarılarını Olumsuz Etkileyen Faktörlere İlişkin Bir Araştırma”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, 32: 1 – 11.
- Du Plessis, A., Müller, H. & Prinsloo, P. (2005). “Determining The Profile of The Successful First-Year Determining The Profile of The Successful First-Year Accounting Student Accounting Student”, South African Journal of Higher Education, 19(4): 684 – 698.
- Erol, İ. & Demirel Utku, B. (2015). “Finansal Muhasebe Dersinde Öğrencilerde Oluşan Kavram Yanılgılarının İncelenmesi”, International Journal of Social Sciences and Education Research, 1(4): 1307 – 1319.
- Fidan, C. & Ağırbaş, İ. (2020). “Muş Alparslan Üniversitesi Öğrencilerinin Genel Muhasebe Algılarına Yönelik Metaforlar”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, 87: 15 – 32.
- Geiger, M. A. & Ogliby, S. M. (2000). “The First Course in Accounting: Students’ Perceptions and Their Effect on The Decision to Major in Accounting”, Journal of Accounting Education, 18(2): 63 – 78.
- Güngören Önlen, B. & Öngel, V. (2018). “Türkiye’de Sağlık Yöneticiliği Eğitimi ve Yüksek Lisans Öğrencilerinin Öz Değerlendirmeleri”, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 23: 887 – 903.
- Karavardar, A. & Paça, M. (2019). “Muhasebe Dersine İlişkin Algı ve Kaygı: Giresun Üniversitesi İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerinde Bir İnceleme”, Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi, 10(1): 73 – 83.
- Karcıoğlu, R., Ağırman, E. & Özcan, M. (2016). “Ön Lisans ve Lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Başarılarına Etki Eden Faktörler: Atatürk Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Üzerine Bir Araştırma”, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 20(4): 1535 – 1548.

- Khalid, F. M., Abdul Rauf, F. H., Mohd Fauzi, M. A., Shafiee, M. A., Khan, N. H. H. & Rosmahadir, N. J. (2020). "Factors Influencing Business Students' Academic Performance in Accounting", *Global Business and Management Research: An International Journal*, 12(4). 236 – 245.
- Kızıl, C., Çelik, İ. E., Akman, V. & Danışman, D. (2015). "Muhasebe Dersini İlk Kez Alan Öğrencilerin Başarısına Etki Eden Faktörlerin Tespiti: Yalova Üniversitesi'nde Bir Uygulama", *İşletme Bilimi Dergisi*, 3(2): 127 – 165.
- Kızıl, C. & Gencer, K. (2016). "Muhasebe Dersi Alan Öğrencilerin Başarısına Etki Eden Faktörlerin Tespiti: Yalova Üniversitesi'nde Bir Uygulama", *Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 1(2): 67 – 110.
- Kutlu, H. A., Öztürk, S., Yılmaz, T. & Gerekan, B. (2017). "Muhasebe Eğitiminde Ölçme ve Değerlendirme: Öğrencilerin Bakışı Üzerine Bir Araştırma", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 74: 15 – 3.
- ÖSYM. (2021), 2020 KPSS Lisans Alan Bilgisi Sınavları Değerlendirme Raporu, <https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2021/GENEL/2020kpssls-alanrapor03032021.pdf>, Erişim: 18.12.2021
- Özsağır, A. & Akın, A. (2012). "Hizmetler Sektörü İçinde Hizmet Ticaretinin Yeri ve Karşılaştırmalı Bir Analiz", *Elektronik sosyal Bilimler Dergisi*, 11(41): 311 – 331.
- Shafiee, N. S., Ahmad, E. M., Sayd Idris, S. I. Z., Ismial, R. F. & Gahni, E. K. (2019). "Factors Influencing Accounting Students' Under-Performance: A Case Study in a Malaysian Public University", *International Journal of Education and Practice*, 7(1): 41 – 53.
- Steenkamp, L. P., Baar, R. S. & Frick, B. L. (2010). "Factors Influencing Success in First-Year Accounting at a South African University: A Comparison Between Lecturers' Assumptions and Students' Perceptions", *South African Journal of Accounting Research*, 23(1): 113 – 140.
- T.C. Ticaret Bakanlığı (2019). Hizmet Ticaretine İlişkin Sınıflandırmalar, <https://ticaret.gov.tr/hizmet-ticareti/doviz-kazandirici-hizmet-ticareti/hizmet-ticaretine-iliskin-siniflandirmalar>, Erişim: 22.10.2021.
- Yanık, R. (2013). "Muhasebe Lisans Eğitiminin Eğitim Sürecinde ve Süreç Sonrasında Edinilmesinin Mukayeseli Olarak Değerlendirilmesine İlişkin Bir Uygulama Örneği", *C. Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 14(2): 199 – 213.
- Yıldırım, S. (2015). "Genel Muhasebe Dersi Alan Öğrencilerin Derse İlişkin Beklentileri ve Başarı Durumlarının Değerlendirilmesi", *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*, 14(44): 1 – 14.